

Kohtuasi 157/86

[...]

Meeste ja naiste võrdne tasustamine

[...]

EUROOPA KOHTU OTSUS

4. veebruar 1988*

Kohtuasjas 157/86,

mille esemeks on EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel High Court of Irelandi esitatud taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Mary Murphy jt.

ja

Bord Telecom Eireann,

eelotsust EMÜ asutamislepingu artikli 119 ning nõukogu 10. veebruari 1975. aasta direktiivi 75/117/EMÜ meeste ja naiste võrdse tasustamise põhimõtte kohaldamisega seotud õigusaktide ühtlustamise kohta liikmesriikides (EÜT 1975, L 45, lk 19) artikli 1 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: koja esimees G. Bosco presidendi ülesannetes, kodade esimehed O. Due ja J. C. Moitinho de Almeida, kohtunikud U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, C. Kakouris, T. F. O'Higgins ja F. Schockweiler,

kohtujurist: C. O. Lenz,

kohtusekretär: ametnik D. Louterman,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

---

* Kohtumenetluse keel: inglise.

- Mary Murphy jt, esindajad: Mary Robinson, *SC*, ja Paul Butler, *BL*, keda abistasid *solicitors* Charles B. W. Boyle & Son,
- Bord Telecom Eireann, esindaja: E. G. Hall, *Company Solicitor*, keda abistasid Hugh Geoghegan, *SC*, ja James O'Reilly, *BL*,
- Iirimaa valitsus, esindajad: Louis J. Dockery, *Chief State Solicitor*, ja J. Hamilton, *BL*,
- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: õigustalituse ametnik Julian Currall,

võttes arvesse kohtuistungil ettekannet ja seejärel 10. novembril 1987. aastal toimunud kohtuistungit,

olles kuulnud sama päeva kohtuistungil ära kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

Põhjendused

1. Oma 4. märtsi 1986. aasta määrusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 30. juunil 1986, esitas High Court of Ireland EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Euroopa Kohtule kolm eelotsuseküsimust, mis puudutavad EMÜ asutamislepingu artikli 119 ning nõukogu 10. veebruari 1975. aasta direktiivi 75/117/EMÜ meeste ja naiste võrdse tasustamise põhimõtte kohaldamisega seotud õigusaktide ühtlustamise kohta liikmesriikides (EÜT 1975, L 45, lk 19) artikli 1 tõlgendamist.

2. Need küsimused tõstatati menetluse raames, mille algatasid Mary Murphy ja 28 muud naistöötajat oma tööandja, Bord Telecom Eireann, vastu. Nad on tehasetöölised ("factory workers"), kelle töö seisneb peamiselt telefonide ja muude seadmete demonteerimises, puhastamises, õlitamises ja uuesti kokkupanemises. Nad nõuavad õigust saada tasu sama tariifi alusel nagu teatud meestöötaja, kes töötab samas tehases laohoidjana ("stores labourer") ning kelle töö seisneb seadmete ja komponentide puhastamises, kogumises ja kättetoimetamises ning üldiselt abistamises vastavalt vajadusele.

3. Euroopa Kohtule esitatud dokumentidest ilmneb, et Equality Officer, kellele nõue kõigepealt esitati 1974. aasta Anti-discrimination (Pay) Act'is sätestatud menetluse kohaselt, hindas, et hagejate töö oli tervikuna väärtuslikum kui kõnealuse meestöötaja töö, ning seetõttu ei olnud see "sama töö" eespool nimetatud seaduse tähenduses. Seepärast

leidis Equality Officer, et ta ei võinud üksnes sel põhjusel soovitada, et hagejatele tuleks maksta tasu sama tariifi alusel nagu meestöötajale; seetõttu otsustas Equality Officer, et ei olnud vaja hinnata seda, kas erinev tasustamine kujutab soolist diskrimineerimist.

4. Hagejad esitasid apellatsioonikaebuse Labour Courtile, kes toetas nimetatud järeldusi, ning seejärel esitasid hagejad apellatsioonikaebuse õigusküsimuse kohta High Courtile. Nimetatud kohus, toetades Equality Officeri ja Labour Courti poolset Anti-discrimination (Pay) Act'i tõlgendust, arutas seda, kas siseriiklikud õigusaktid on kooskõlas võrdset tasu käsitlevate ühenduse sätetega. Ta peatas seetõttu menetluse ja esitas Euroopa Kohtule järgmised eelotsuseküsimused:

“1) Kas ühenduse õiguse põhimõtte meeste ja naiste võrdse tasustamise kohta võrdse töö eest puudutab ka nõuet saada võrdset tasu samaväärse töö eest siis, kui nõude esitaja töö on hinnatud väärtuslikumaks kui selle isiku töö, keda nõude esitaja on võrdlusaluseks pidanud?”

2) Kui esimesele küsimustele vastatakse jaatavalt, kas kõnealune vastus sõltub nõukogu 10. veebruari 1975. aasta direktiivi 75/117/EMÜ meeste ja naiste võrdse tasustamise põhimõtte kohaldamisega seotud õigusaktide ühtlustamise kohta liikmesriikides artikli 1 sätetest?

3) Kui vastus on jaatav, kas nimetatud direktiivi artikkel 1 on vahetult kohaldatav liikmesriikides?”

5. Põhikohtuasja faktiliste asjaolude, kõnealuste ühenduse õiguse sätete, menetluse käigu ning Euroopa Kohtule esitatud märkuste täpsem teave ilmneb kohtuistungis ettekandest ning neid mainitakse või käsitletakse edaspidi üksnes niivõrd, kui see on vajalik Euroopa Kohtu põhjenduste esitamiseks.

Esimene küsimus

6. Euroopa Kohtule esitatud kolme küsimuse võrdlemisest ning eelotsusetaotluse põhjendustes toodud selgitustest ilmneb, et esimeses küsimuses soovitakse peamiselt teada saada, kas EMÜ asutamislepingu artiklit 119 tuleb tõlgendada selliselt, et see hõlmab ka sellist võimalust, et töötaja, kes tugineb kõnealusele sättele selles nimetatud võrdse tasu saamiseks, teeb väärtuslikumat tööd kui võrdlusaluseks olev isik.

7. Artikli 119 esimese lõigu kohaselt peavad liikmesriigid järgima ja rakendama “põhimõtet, et mehed ja naised peaksid saama võrdse töö eest võrdset tasu”. Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt, alates Euroopa Kohtu 8. aprilli 1976. aasta otsusest kohtuasjas 43/75: Defrenne *versus* Sabena, EKL 1976, lk 455, on artikkel 119 vahetult kohaldatav eelkõige siis, kui mehed ja naised saavad ebavõrdset tasu võrdse töö eest, mida tehakse sama era- või avalik-õigusliku tööandja juures.

8. Bord Telecom Eireann vaidlustab, et põhimõtet ei kohaldata siis, kui väärtuslikuma töö eest makstakse madalamat tasu. Oma seisukoha toetuseks väidab ta, et EMÜ

asutamislepingu artiklis 119 toodud terminit “võrdne töö” ei või tõlgendada selliselt, et see hõlmab ebavõrdset tööd, ning et vastupidise tõlgenduse tulemuseks oleks see, et erineva väärtusega töö eest tuleb maksta võrdset tasu.

9. On tõsi, et artiklis 119 nõutakse selgelt meeste ja naiste võrdse tasustamise põhimõtte kohaldamist üksnes võrdse töö korral või väljakujunenud kohtupraktika kohaselt samaväärse töö korral ning mitte ebavõrdse töö korral. Kui kõnealune põhimõte keelab selle, et samast soost töötajatele, kes teevad vastassoost töötajatega samaväärset tööd, makstakse soo alusel madalamat tasu kui vastassoost töötajatele, keelustab ta seda enam sellise erineva tasustamise siis, kui madalamat tasu saavate töötajate kategooria teeb väärtuslikumat tööd.

10. Vastupidise tõlgenduse tulemuseks oleks see, et võrdse tasustamise põhimõtte jäetaks ilma selle tõhusast toimest ja tähtsusest. Nagu Iirimaa valitsus on põhjendatult rõhutanud, võiks tööandja sellisel juhul põhimõttest hõlpsasti mööda hiilida, andes täiendavaid või raskemaid ülesandeid teatud soost töötajatele, kellele võiks siis maksta madalamat tasu.

11. Kuna on selge, et kõnealune palgatasemete erinevus tuleneb soolisest diskrimineerimisest, on EMÜ asutamislepingu artikkel 119 vahetult kohaldatav niivõrd, et asjaomased töötajad võivad menetluses tugineda sellele kõnealuse sätte kohase võrdse tasu saamiseks, ja niivõrd, et siseriiklikud kohtud peavad seda ühenduse õiguse osana arvesse võtma. Siseriikliku kohtu ülesanne on talle siseriiklikus õiguses antud kaalutusõiguse piires siseriiklike õigusaktide tõlgendamisel ja kohaldamisel anda neile võimaluse korral kehtiva ühenduse õiguse nõuetele vastav tõlgendus ja juhul, kui see ei ole võimalik, jätta kõik ühenduse õigusega vastuolus olevad siseriiklikud õigusaktid kohaldamata.

12. Seetõttu tuleb esimesele küsimusele vastata, et EMÜ asutamislepingu artiklit 119 tuleb tõlgendada selliselt, et see hõlmab ka sellist võimalust, et töötaja, kes tugineb kõnealusele sättele selles nimetatud võrdse tasu saamiseks, teeb väärtuslikumat tööd kui võrdlusaluseks olev isik.

Teine ja kolmas küsimus

13. Eespool toodust järeldeb, et vaidlus High Court of Irelandis võidakse lahendada üksnes EMÜ asutamislepingu artikli 119 tõlgenduse abil. Seetõttu ei ole vaja vastata teisele ja kolmandale küsimusele, mis käsitlevad nõukogu 10. veebruari 1975. aasta direktiivi 75/117/EMÜ tõlgendamist.

Kohtukulud

14. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Iirimaa valitsuse ja Euroopa Ühenduse Komisjoni kulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastates küsimusele, mille High Court of Ireland esitas talle oma 4. märtsi 1986. aasta määrusega, otsustab:

EMÜ asutamislepingu artiklit 119 tuleb tõlgendada selliselt, et see hõlmab ka sellist võimalust, et töötaja, kes tugineb kõnealusele sättele selles nimetatud võrdse tasu saamiseks, teeb väärtuslikumat tööd kui võrdlusaluseks olev isik.

Bosco

Due

Moitinho de Almeida

Everling

Bahlmann

Galmot

Kakouris

O'Higgins

Schockweiler

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 4. veebruaril 1988. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

P. Heim

A. J. Mackenzie Stuart